

Европска комесарка за проширење Марта Кос истакла је да приступање ЕУ мора да остане засновано на заслугама додајући да су Украјина и Молдавија до сада заједно напредовале али да ће, када се отворе сви преговарачки кластери, „земља која испоручи више моћи да иде брже“ ка чланству у Унији.

Украјина и Молдавија јуче су на међувладиним конференцијама у Луксембургу отвориле први кластер (Основе) у преговорима са ЕУ док је Црна Гора затворила још два поглавља у приступним преговорима.

У међувремену, како је рекла Кос у интервјуу за бриселски портал Политико, ЕУ развија снажне заштитне мере како би осигурала да будуће чланице Уније не могу да назадују са реформама, или користе право вета да опструишу блок.

„Ако нова чланица следи правила, ништа се неће десити. Ако их не поштује, уследиће снажне мере и то је систем који градимо“, рекла је Кос на маргинама састанка министара спољних послова.

Према речима еврокомесарке, Европска комисија већ „има неке идеје“ како да ојача систем, укључујући заштитне мере и прелазне периоде пре него што се одређена права чланства признају у потпуности.

Комисија се консултује са чланицама које брину да би будуће проширење Уније могло да искомпликује одлучивање и омогући владама да по уласку у ЕУ преокрену реформе.

Чланице ЕУ укључујући Француску, Немачку и Холандију инсистирају да свако проширење морају да прате гаранције да ће реформе трајати и да нове чланице неће пореметити равнотежу снага блока.

Немачки канцелар Фридрих Мерц и француски председник Емануел Макрон су међу онима који подржавају фазни приступ евроинтеграцијама сугеришући да се земљама Западног Балкана, попут Албаније, понуде економске и политичке погодности пре него што постану пуноправне чланице.

„Оно што сада видим, промене последњих недеља, јесте да све више ангажованих лидера чланица износи идеје. Надам се да ћемо ускоро моћи да кажемо више али... на основу прошлих искустава из неких чланица, имали смо проблеме јер се правила више нису поштовала“, рекла је Кос за Политико.

Наводи се пример Мађарске која је, за време власти бившег премијера Виктора Орбана, често блокирала напоре да се постигне консензус о питањима попут санкција Русији и користила вето да успори европску подршку Украјини. Будимпешти је такође било замрзнуто више од десет милијарди евра из фондова ЕУ због оптужби да крши демократске и правосудне обавезе.

Кос је подсетила и да је прошлог месеца почела израда споразума о приступању Црне Горе и рекла да ће тај документ помоћи да се постави модел за будућа приступања.

„Оно што ће бити ново овог пута, а то ће бити први пут са уговором о приступању Црне Горе ЕУ... биће како да се осигурамо да земља једном када постане чланица поштује правила после пет, десет, 15 година“, рекла је еврокомесарка.

Црногорски премијер Милојко Спајић недавно је рекао за Политико да његова земља „неће бежати од заштитних механизма ако они доприносе очувању кредибилитета процеса и поверења међу чланицама“ под условом да су јасни, предвидиви и да се користе само када земља заиста прекрши своје обавезе.

(Данас)